

SUNU

Kültür varlıklarının ülkemiz için taşıdığı değer ve önemin bilinciyle Türkiye Bilimler Akademisi 1999 yılında TÜBA-TÜKSEK (Türkiye Bilimler Akademisi – Türkiye Kültür Sektörü) adıyla kapsamlı bir çalışma başlatmıştı. Söz konusu çalışma bir yandan kültür varlıklarımızın çağdaş ölçütler uyarınca belgelenmesini, öte yandan bunların korunması, topluma kazandırılması ve gelecek kuşaklara özgün bir biçimde aktarılabilmesi bağlamında farklı iş programlarını içeriyordu. TÜBA-TÜKSEK kültür varlıklarımızı, alışlageldiği şekliyle arkeoloji, mimarlık, etnoğrafya gibi alanlarla sınırlamadan, günümüzde kabul edilen en geniş kapsamıyla kültürel doğal çevreden, kültür bitkilerine, sözlü tarihten kırsal alanların geleneksel dokusuna kadar hemen her boyutuyla ele almaya çalışmıştır. Son yıllarda çok hızlı bir gelişme süreci içine giren ülkemizde, bayındırlığa yönelik uygulamalar binlerce yıldan günümüze kadar korunabilmiş kültür varlıkları üzerinde çok ağır bir baskı uygulamaktadır. Dolayısıyla kültür varlıklarımızın korunarak gelecek kuşaklara aktarılması yaklaşımı uygulama boyutunda ivedilik kazanırken, aynı zamanda çözümü güç bir soruna da dönüşmektedir. Bu nedenle Türkiye Bilimler Akademisi kültür varlıklarımızın tüm çeşitliliği ile belgeyerek tanıtımını sağlamak ve bu alandaki sorunların çözümüne yardımcı olacak bir tartışma platformu oluşturmak amacıyla TÜBA-KED olarak bilinen Türkiye Kültür Envanteri dergisini 2003 yılından beri yayımlamayı görev bilmıştır.

TÜBA-KED dergisi ilk sayılarında Türkiye Bilimler Akademisinin en önemli projelerinden biri durumunda olan Türkiye Kültür Envanteri ile ilgili çalışmaların özet raporları yayımlamıştır. Derginin bu sayıları (1-6), çağdaş ölçütlere göre düzenlenmiş, çok yönlü, geniş kapsamlı ve sorgulanabilir bir kültür envanterinin temel ilkelerinin tanımlanma sürecini yansıtmıştır. 1999 yılında başlayan Türkiye Kültür Envanteri veri tabanı projesi yukarıdaki tanıma uygun çağdaş bir veri tabanının altlığının oluşturulduğu, bunların tartışıldığı ve pilot projelerle uygulanabilirliğinin sınanarak programın eksik yanlarının giderildiği bir süreçtir. Ülkemizde geleneksel kalıpların dışına çıkan bir kültür envanteri modelinin gerekliliğini ve tanınmasını topluma kazandırmak için TÜBA-KED ilk sayılarını yalnızca söz konusu proje çalışmalarına ayırmıştı. Kanımızca Türkiye Bilimler Akademisi aradan geçen süre içinde kültür envanterinin gerekliliği, amaçları ve kurgusunun ne olması gerektiğinin anlaşılması ve kabul görmesi konusunda önemli bir yol almıştır. TÜKSEK projesinin amaçladığı kültür sektörünü kurabilmek için sağlıklı bir kültür envanteri veri tabanı oluşturmanın gerekliliği açıkça görülmüştür. Türkiye Kültür Envanteri projesinin nihai hedefi olan ulusal ölçekte bir envanteri tamamlamak olanaklı olmasa da, “çağdaş bir kültür envanteri” tartışması gerek akademik çevrelerin gerek yönetim erkinin ve gerekse de toplumun çeşitli kesimlerinin gündemine taşınmıştır. Bu nedenle Türkiye Bilimler Akademisi olarak istenen mutlak sonuca ulaşılamamış olsa bile, bu girişimi önemli bir kazanım olarak görmekteyiz.

Ülkemizdeki çeşitli akademik birimler kendi alanlarında çok sayıda ve nitelikli belgeleme yapmaktadır. Ancak üretilen bilginin yeterince yayına dönüşerek toplumla bilim dünyasıyla paylaşılmadığı da açık bir gerçektir. Bu bağlamda TÜBA-KED her türlü nitelikli belgeleme çalışmasını kapsamı içine almaya karar vermiş ve 7. sayıdan itibaren farklı alanlardaki belgelemeler TÜBA-KED’in içeriğini oluşturmuştur. Bu bağlamda da Türkiye Bilimler Akademisi olarak ülkemizdeki önemli bir eksikliği giderdiğimiz ve bunun da ötesinde genç araştırmacıların çalışmalarını yayımlama olanağı sağlayarak önemli bir görevi yerine getirdiğimiz inancındayız.

TÜBA-KED 8. sayıdan itibaren Özel Dosya Konusu olarak tanımlanan yeni bir uygulamayı daha başlatmıştır. Kültür varlıklarıyla ilgili belirli bir konu üzerinde odaklanarak bunu farklı yönleriyle tanıtmaya çalışan nitelikli araştırmaları bir araya getiren bu uygulamanın gerekliliğini, bir önceki sayımızla ilgili almış olduğumuz olumlu eleştiriler açık bir biçimde göstermiştir. Dosya konularının alışlagelmiş girdilerin ötesine geçen, çağdaş arayış ve yaklaşımları yansıtan konuların seçilmesine özen gösterilmektedir. Bu sayımızda da Tarihi Akdeniz Bahçeleri dosya konusu olarak seçilmiştir. Söz konusu dosya Doç.Dr. Aygül Ağır tarafından 2010 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde yapılmış olan Akdeniz ve Çevresinde Tarihi Bahçe ve Parklar konulu uluslararası sempozyumda verilen bildirilerden oluşmaktadır. Sayın Aygül Ağır dosya sunum yazısıyla konunun içeriğini değerlendiren yazısının yanı sıra, dosyanın düzenlenmesi ve yayına hazırlanması sürecini de üstlenmiştir. TÜBA-KED Yayın Kurulu olarak kendisine içtenlikle teşekkür ederiz. Dosya konusunun yanı sıra önceki sayılarımızda olduğu gibi TÜK-SEK Projesi kapsamındaki envanter projeleri ile farklı alanlardaki belgeleme çalışmalarına da bu sayımızda yer verilmiştir. TÜBA-KED Yayın Kurulu olarak tüm yazarlara ve derginin yayına hazır duruma gelmesi için katkı yapan Dr.Zeynep Eres'e de teşekkür borçluyuz. Dergimizin bu sayısının da, ülkemizin kültür varlıklarıyla ilgili yeni çalışmalarını katkıda bulunması dileğindedir.

YAYIN KURULU